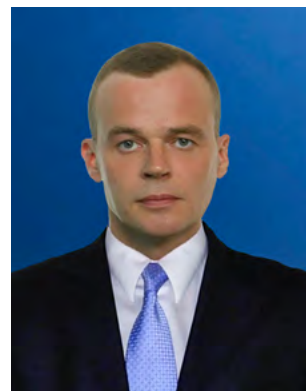

УДК 343.132

DOI 10.32782/2523-4269-2023-83-45-50

Кубарєв Іван Володимирович,

кандидат юридичних наук, професор

*(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)*ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1053-9758>**Барган Сергій Сергійович,***(Донецький державний університет внутрішніх справ, м. Кривий Ріг)*ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1706-0355>

СИСТЕМА ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ФОРМ ВЗАЄМОДІЇ СЛІДЧОГО Й ОПЕРАТИВНИХ ПІДРОЗДІЛІВ НА ДОСУДОВОМУ РОЗСЛІДУВАННІ

Стаття присвячена аналізу чинної системи процесуальних форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів на досудовому розслідуванні. Розкрито зміст наявних недоліків її правової регламентації, обґрунтовано, що сучасна система процесуальних форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів складається з такого: 1) доручення слідчого про проведення слідчих (розшукових) дій; 2) доручення слідчого про проведення негласних слідчих (розшукових) дій; 3) доручення слідчого про проведення оперативно-розшукових заходів. Окреслено шляхи вдосконалення кримінального процесуального регулювання взаємодії слідчого й оперативних підрозділів на досудовому розслідуванні.

Ключові слова: досудове розслідування, взаємодія, форми взаємодії, слідчий, оперативні підрозділи, слідчі (розшукові) дії, негласні слідчі (розшукові) дії.

Постановка проблеми. Взаємодія слідчого й оперативних підрозділів у перебігу розслідування злочинів постійно перебуває в центрі уваги фахівців у галузі кримінального процесу, криміналістики, теорії оперативно-розшукової діяльності. Це пояснюється, з одного боку, тією важливою роллю, яку вона відіграє у вирішенні завдань кримінального судочинства, виступаючи важливою, у багатьох випадках необхідною передумовою для цього; з іншого – численними недоліками її практичної реалізації, що зумовлено низкою взаємопов'язаних факторів. До них належить і відсутність єдиних підходів до вирішення деяких важливих у теоретичному та практичному плані аспектів, зокрема системи процесуальних форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів, що в сучасних умовах формалізації кримінально-процесуального судочинства має неабияке значення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зміст і значення взаємодії слідчого з оперативними підрозділами в процесі розкриття й розслідування злочинів висвітлено в низці наукових напрацювань вітчизняних фахівців, таких як В.П. Бахін, О.П. Бойко, В.К. Весельський, А.Ф. Волобуєв, Н.В. Глинська, Л.Я. Гордін,

В.Г. Дрозд, А.А. Дубинський, А.В. Журавель, І.І. Когутич, В.О. Коновалова, Ю.В. Лук'яненко, Є.Д. Лук'янчиков, В.М. Малуґа, М.А. Погорєцький, А.М. Полях, В.В. Пяковський, В.В. Рогальська, В.В. Топчій, В.Ю. Шепітько, О.О. Юхно та ін. У межах наявних досліджень висвітлено різні підходи до розв'язання важливих проблемних аспектів взаємодії як із позиції кримінального процесуального законодавства, так і з позицій криміналістики. Водночас питання системи процесуальних форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів на досудовому розслідуванні однозначного тлумачення не отримало.

Метою статті є визначення кола процесуальних форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів на досудовому розслідуванні та шляхів їх удосконалення.

Виклад основного матеріалу. Поділ форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів на процесуальні й організаційні є традиційним для кримінального процесу та криміналістики. В основу цієї класифікації покладено характер нормативно-правового акта, яким відповідну форму регламентовано (або відсутність регламентації взагалі). Але перед тим, як здійснити аналіз

висловлених із цього приводу думок, убачається доцільним зупинитися на деяких загальних положеннях, які, як видається, є важливими в методологічному плані для вирішення поставленого в дослідженні завдання.

По-перше, класифікація форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів на досудовому розслідуванні, як і будь-яка класифікація, є процедурою логічного поділу обсягу поняття за певною ознакою. Тому зміст поняття, тобто коло об'єктів або явищ, яке воно охоплює, є важливою умовою коректної класифікації. У межах дослідження варто зазначити, що сталим є розуміння форми взаємодії слідчого й оперативних підрозділів як способів взаємозв'язку між ними, завдяки яким відбувається узгодження їхніх дій. Водночас саме поняття взаємодії зазначених суб'єктів залишається дискусійним, а деякі із запропонованих у літературі дефініцій містять тавтологію або суперечності. Обсяг публікації не дає змоги детально розглянути запропоновані підходи, а тому обмежимося констатуванням, що, на наш погляд, взаємодія слідчого й оперативних підрозділів – це елемент організації розслідування, що полягає в узгодженому визначенні та здійсненні слідчих (розшукових), негласних слідчих (розшукових) дій, оперативно-розшукових та інших заходів під керівництвом слідчого з метою ефективного вирішення завдань кримінального судочинства [1, с. 7]. Підкреслимо, що суть взаємодії полягає саме в узгодженій діяльності, а не спільній або сумісній діяльності чи співробітництві. Це твердження ґрунтується на соціально-психологічних дослідженнях спільної діяльності, які дали змогу виокремити три її типи: а) спільно-індивідуальну, за якої кожен учасник відпрацьовує свою частину роботи незалежно від інших (наприклад, почергове перенесення вантажу); б) спільно-послідовну, за якої загальне завдання виконується послідовно кожним учасником (наприклад, конвеєрне виробництво); в) спільно-взаємодіючу, коли має місце одночасна взаємодія кожного учасника з усіма іншими [2; 3, с. 261; 4, с. 382; 5, с. 173]. Тобто поняття спільної діяльності є більш широким, оскільки така діяльність не завжди пов'язана із взаємодією, а тому й не виражає його сутності. Ігнорування цього положення призводить до того, що до форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів зараховують діяльність, де взаємодія фактично відсутня, а має місце спільно-послідовне вирішення загального завдання.

По-друге, формування будь-якої класифікації передбачає чітке визначення ознаки, за якою розподіляються відповідні об'єкти, явища, процеси. І тут постає питання: уважати процесуальними форми взаємодії слідчого й оперативних підрозділів ті, що закріплені в Кримінальному процесуальному кодексі (далі – КПК) або ж у кримінальному процесуальному законодавстві. Більш обґрунтованим нам видається останній підхід, оскільки, згідно зі ст. 1 КПК України, порядок кримінального провадження на території України визначається лише кримінальним процесуальним законодавством України, а останнє, відповідно до ч. 2 цієї ж статті, включає в себе, крім самого кодексу, положення Конституції України, міжнародних договорів та інші закони України. Тому процесуальні форми взаємодії можуть бути закріплені не тільки в КПК України, а й в інших законах. Водночас не можуть уважатися процесуальними форми взаємодії зазначених суб'єктів, регламентовані відомчими нормативно-правовими актами, які не є частиною кримінального процесуального законодавства.

Й останнім моментом загального характеру, на якому доцільно зупинитися, є значення поділу форм взаємодії

слідчого й оперативних підрозділів на процесуальні й організаційні. Нерідко поділу форм за цим критерієм на практиці, а іноді в теорії не приділяється достатньої уваги, а сама класифікація розглядається лише як суто наукова конструкція, що не має практичного значення. Дійсно, у теоретичному плані будь-яка класифікація, у тому числі й та, що є предметом нашого аналізу, є способом систематизації знань, сприяє повноті та глибині пізнання відповідних закономірностей, а отже, й ефективності практичного використання отриманих знань.

Якщо ж міркувати в практичній площині, то, як справедливо зазначали дослідники, взаємодія слідчого й оперативних підрозділів у кінцевому підсумку спрямована на швидке, повне й об'єктивне встановлення обставин, що становлять предмет доказування. Однак залежно від конкретної мети взаємодії та значення здобутої інформації її можна розглядати у двох аспектах: 1) взаємодія, спрямована на процесуальне встановлення фактів, що входять у предмет доказування; 2) взаємодія, спрямована на одержання відомостей, що мають тактичне й орієнтовне значення (дають змогу слідчому випереджати дії злочинців, обирати найбільш ефективні тактичні прийоми тощо). Якщо в першому випадку взаємодія може протікати лише у формах, передбачених кримінальним процесуальним законом, то в другому – слідчий може застосовувати як процесуальні, так й організаційні форми взаємодії. У цьому зв'язку варто погодитися, що форми взаємодії необхідно класифікувати за правовою ознакою, тому що порушення процесуальних форм взаємодії, тобто відступ від норм процесуального закону, який регламентує ці форми, може негативно позначитися на законності й обґрунтованості прийнятих рішень. Відступ від організаційних форм хоча й може завдати шкоди інтересам розслідування, але це не пов'язано з процесуально-правовими наслідками.

Показовим у цьому плані є Постанова Верховного суду України від 29 січня 2019 року у справі № 466/896/17, відповідно до якої протокол обшуку, проведеного оперативним підрозділом, визнано недопустимим доказом. Обґрунтовуючи висновок, суд зазначив таке. Як убачається з матеріалів кримінального провадження, ухвалою слідчого судді Галицького районного суду міста Львова від 10 листопада 2016 року дозвіл на проведення обшуку у квартирі АДРЕСА_1 було надано слідчому СВ Галицького відділу поліції ГУ НП у Львівській області І.С. Кулику. Тобто саме І.С. Кулик, згідно з умовами дозволу, був уповноважений на проведення вказаної слідчої дії. Незважаючи на це, обшук у житлі ОСОБА_1 23 листопада 2016 року фактично був проведений оперативним підрозділом Карпатського управління кіберполіції ГУНП України у Львівській області без участі слідчого І.С. Кулика [6]. І хоча ця правова позиція викликала, на наш погляд, справедливую критику з боку фахівців, саме її існування свідчить про те, що кримінальна процесуальна регламентація взаємодії слідчого й оперативних підрозділів становить не тільки теоретичну, а й суто практичну проблему.

Щодо безпосередньо переліку процесуальних форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів, то до нього науковці однотайно зараховують передбачене в п. 3 ч. 2 ст. 40 КПК України право слідчого доручати оперативним підрозділам проведення слідчих (розшукових) дій і негласних слідчих (розшукових) дій (далі – НСРД), а також, кореспондуючи цьому праву, відповідні обов'язки зазначених підрозділів, закріплені як у кодексі, так і в інших законах, зокрема Законі України «Про оперативно-розшукову діяльність». Водночас існує пев-

на, здавалося б, незначна особливість. Так, більшість дослідників вважають, що зазначеною нормою КПК передбачено одну (єдину) форму взаємодії [7, с. 90–96; 8, с. 186–194; 9, с. 53]. На нашу думку, варто відокремити дві самостійні форми взаємодії: 1) доручення оперативним підрозділам проведення слідчих (розшукових) дій; 2) доручення цим підрозділам проведення негласних (слідчих) розшукових дій. Принципова різниця між дорученням слідчим оперативним підрозділам слідчих (розшукових) та НСРД полягає в тому, що перші слідчий може й повинен проводити особисто, але вимушений їх передоручати з огляду на певні обставини. Другі провести особисто слідчий не має можливості, а отже, доручення їх проведення насправді є його не правом, а обов'язком.

У наукових джерелах наведено різні причини, з яких слідчий не має реальної можливості особисто провести НСРД, якими в узагальненому вигляді є такі:

- відсутність у слідчого фахової підготовки та відповідного досвіду проведення негласних слідчих (розшукових) дій;
- відсутність специфічних технічних засобів, значна частина яких потребує застосування спеціальних знань;
- тривалість проведення окремих НСРД і відсутність у слідчого відповідних ресурсів часу;
- публічність особи слідчого, що унеможливує дотримання конспірації, яка є обов'язковою умовою деяких НСРД;
- наявність підвищеної особистої небезпеки для осіб, що безпосередньо проводять окремі НСРД.

У теоретичній площині деякі автори також указують на неприпустимість поєднання кримінально-процесуальної та оперативно-розшукових функцій, а також невідповідність негласності відповідних дій засаді публічності кримінального судочинства.

Уважаємо доцільним звернути увагу на ще один проблемний аспект на прикладі спеціального слідчого експерименту (п. 3 ч. 1 ст. 271 КПК України), право особистого проведення якого формально надано слідчому. Особи, які проводять цю НСРД, сприймають обставини, що мають значення для справи, і зазвичай безпосередньо спостерігають за вчиненням злочину, тобто стають його очевидцями. За КПК України 1960 року, вони мали бути допитані як свідки, і саме так відбувалося на практиці. Як бути зі слідчим, який провів спеціальний слідчий експеримент, і з його відводом? З позицій чинного КПК, особа набуває статусу свідка з моменту виклику для надання показань (ч. 1 ст. 65 КПК України). Тобто формально до отримання виклику слідчий свідком не є, а отже, підстав для його відводу (ст. 77 КПК України) немає. Але чи доцільно, щоб розслідування злочину проводив його свідок? На наш погляд, відповідь – ні. Це питання є актуальним і для особистого проведення слідчим низки інших НСРД.

Наведені обставини дають змогу констатувати, що доручення слідчим оперативним підрозділам проведення слідчих (розшукових) і доручення проведення негласних слідчих (розшукових) дій істотно відрізняються за своїм змістом, отже, мають розглядатися як самостійні процесуальні форми взаємодії зазначених суб'єктів.

З огляду на сформульовану вище логічну підставу класифікації, тобто закріплення форми взаємодії не тільки в КПК України, а й у кримінальному процесуальному законодавстві, на наш погляд, самостійну процесуальну форму взаємодії становлять правовідносини між слідчим та оперативним підрозділом, передбачені п. 2 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшу-

кову діяльність», яка зобов'язує зазначені підрозділи виконувати доручення слідчого про проведення оперативно-розшукових заходів. Ця форма взаємодії була прямо закріплена в попередньому КПК, і за результатами багатьох досліджень визнавалася однією з найбільш розповсюджених та ефективних як науковцями, так і практиками. На нашу думку, це пояснюється тим, що проведення оперативно-розшукової діяльності є головною функцією відповідних підрозділів, саме її системне поєднання з процесуальною діяльністю слідчого призводить до якісно іншого результату, якого поодиноці суб'єкти взаємодії досягти не в змозі (т. зв. емерджентність системи). З яких міркувань законодавець вирішив відмовитися від закріплення в чинному КПК України права слідчого доручати оперативним підрозділам здійснення їх головної функції – оперативно-розшукової діяльності, залишається невідомим (на наш погляд, причиною є банальна неухважність). Особливо з урахуванням того, що кодифікація як спосіб упорядкування законодавства, спрямований на подолання в ньому суперечностей і неузгодженостей, усунення множинності нормативних актів, прогалин і колізій у регулюванні суспільних відносин, має на меті поліпшення структури правових актів, удосконалення їх логіки, термінології тощо [10, с. 139–140]. У досліджуваній формі спостерігається прямо протилежна ситуація, коли слідчий, реалізуючи свої повноваження й надаючи доручення в кримінальному провадженні, вимушений спиратися не на КПК України, а на інший нормативний акт.

З наведеної позиції впливає недостатня обґрунтованість висловленої в спеціальній літературі [9, с. 53; 11, с. 139; 12, с. 131] думки про існування самостійної процесуальної форми взаємодії, передбаченої ч. 3 ст. 281 КПК України, яка наділяє слідчого правом доручити розшук підозрюваного оперативним підрозділам. Такий розшук здійснюється шляхом проведення оперативно-розшукових заходів із залученням сил і засобів оперативно-розшукової діяльності. Тому, на наш погляд, він є окремим, ситуативно обумовленим, випадком проаналізованої вище більш загальної форми взаємодії, передбаченої п. 2 ч. 1 ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». А отже, виокремлення такої самостійної процесуальної форми взаємодії, як доручення слідчим розшуку підозрюваного оперативним підрозділом, порушує одне з правил коректної класифікації – її послідовність, яка виявляється в дотриманні субординації обсягів поділу: не можна переходити від загального поняття до одиничного, оминаючи середнє видове поняття [13, с. 97; 14, с. 91]. Знову-таки наголосимо на недосконалості юридичної техніки чинного КПК України, який регламентує окремий випадок доручення оперативним підрозділам проведення оперативно-розшукових заходів з метою розшуку підозрюваного, але загалом відповідних повноважень слідчого не містить.

Існує думка, що до процесуальних форм взаємодії належить передача оперативними підрозділами слідчому матеріалів оперативно-розшукової діяльності про виявлений злочин [12 с. 131; 15, с. 78]. Такий підхід був доволі розповсюдженим за чинності КПК України 1960 року, який у ст. 94 містив самостійний привід до порушення кримінальної справи – безпосереднє виявлення ознак злочину органом дізнання, що й уважалося відповідною правовою підставою взаємодії. Чинний КПК подібної конкретної норми не містить, а як привід до початку досудового розслідування, крім заяв і повідомлень, називає самостійне виявлення слідчим

з будь-якого джерела відповідних обставин. До таких джерел, певно, можуть бути зараховані й результати оперативно-розшукової діяльності. Крім того, правовим підґрунтям відповідних дій є положення ч. 2 ст. 7 Закону України «Про оперативно-розшукову діяльність». Згідно з ними, у разі виявлення ознак кримінального правопорушення оперативний підрозділ, який здійснює оперативно-розшукову діяльність, зобов'язаний невідкладно направити зібрані матеріали, у яких зафіксовано фактичні дані про протиправні діяння окремих осіб і груп, відповідальність за які передбачена Кримінальним кодексом України, до відповідного органу досудового розслідування для початку та здійснення досудового розслідування в порядку, передбаченому КПК України.

Таким чином, передача оперативними підрозділами слідчому матеріалів про виявлені в перебігу оперативно-розшукової діяльності злочини формально підпадає під ознаки процесуальної форми взаємодії, оскільки врегульована кримінальним процесуальним законодавством. Разом із тим варто відзначити, що процесуальна взаємодія слідчого й оперативного підрозділу може виникнути лише за умови знаходження кримінальної справи в провадженні слідчого. Тільки в цих випадках слідчий виступає як суб'єкт кримінально-процесуальних відносин і має право приймати рішення й проводити дії, що мають процесуальне значення. Передача матеріалів оперативно-розшукової діяльності про виявлений злочин слідчому цьому положенню не відповідає. Крім того, сама собою передача таких матеріалів від оперативного підрозділу до слідчого ще не є погодженою діяльністю, яка становить зміст взаємодії. У цих випадках має місце не спільно взаємодіючий, а спільно послідовний тип групової діяльності, за якого загальне завдання вирішується шляхом послідовних дій суб'єктів, які можуть і не контактувати (взаємодіяти) між собою. Безумовно, у наведених ситуаціях взаємодія має місце, вона поширена на практиці й порівняно детально врегульована відомчими нормативними актами. Проте здійснюється вона не в процесуальній формі, а в таких організаційних формах, як спільне вивчення матеріалів з метою визначення їх готовності до реалізації, спільне планування, консультаційна ді-

яльність слідчого щодо подальших напрямів оперативно-розшукового документування.

Такими є погляди авторів на сучасний зміст кримінальної процесуальної регламентації взаємодії слідчого й оперативних підрозділів на досудовому розслідуванні. При цьому вдосконалення такої взаємодії в процесуальних формах не обмежується чітким визначенням їх кола на теперішній час. Наведена система є неповною за рахунок того, що з прийняттям КПК України 2012 року законодавець відмовився від деяких інших, раніше закріплених у кримінальному процесуальному законі, форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів, які є традиційними для вітчизняного судочинства, багаторазово довели свою ефективність і використовуються в сучасній правоохоронній практиці, але без належного правового підґрунтя. Варто повністю погодитися з професором А.Ф. Волобуєвим, що з набуттям чинності КПК України 2012 року сталося розбалансування взаємодії між слідчими й працівниками оперативних підрозділів, спроби зберегти напрацьовані раніше форми взаємодії через відомче нормативне регулювання достатнього ефекту не мали, що призвело на практиці до припинення оперативними підрозділами активної діяльності в очікуванні відповідних постанов або окремих доручень слідчого [16, с. 276].

Висновки. Сьогодні система процесуальних, тобто врегульованих кримінальним процесуальним законодавством, форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів складається з такого: 1) доручення слідчим оперативним підрозділам проведення слідчих (розшукових) дій; 2) доручення слідчим оперативним підрозділам проведення НСРД; 3) доручення слідчим оперативним підрозділам проведення оперативно-розшукових заходів. Остання форма взаємодії потребує безпосереднього закріплення в КПК України. Чинна система процесуальних форм взаємодії є недосконалою, що не дає змоги повною мірою реалізувати потенціал зазначених суб'єктів у вирішенні завдань кримінального судочинства. Одним із напрямів її поліпшення є повернення до регламентації в КПК України деяких форм взаємодії слідчого й оперативних підрозділів, що були передбачені ним раніше та довели свою ефективність на практиці.

Список використаних джерел

1. Кубарєв І.В. Проблеми організації розслідування вбивств, що вчиняються групою осіб в умовах неочевидності : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2007. 19 с.
2. Трофімов Ю.Л., Рибалка В.В., Гончарук П.А. Психологія : підручник. 6-те вид., стереотип. Київ : Либідь, 2008. 560 с.
3. Коваленко А.Б., Корнєв М.Н. Соціальна психологія : підручник. Київ : Геопринт, 2006. 400 с.
4. Черкаський А. Психологічна діагностика сумісності і спрацьованості в управлінських командах. *Психологічні перспективи*. 2022. № 39. С. 382–393.
5. Шульга С.С. Проблема сутності та критеріїв сумісності в сучасній психології: теоретичний аналіз. *Актуальні проблеми соціології, психології, педагогіки*. 2013. Вип. 3. С. 171–175.
6. Постанова ККС ВС від 29 січня 2019 року, судова справа № 466/896/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79601140> (дата звернення: 06.06.2023).
7. Полях А.М. Актуальні проблеми процесуальних форм взаємодії між слідчим та оперативними підрозділами. *Юрист України*. 2015. № 3–4. С. 90–96.
8. Пясковський В.В. Процесуальні форми взаємодії слідчих з іншими співробітниками правоохоронних органів під час розслідування насильницьких злочинів, учинених щодо неповнолітніх. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2015. № 2. С. 186–194.
9. Бойко О.П., Рогальська В.В. Взаємодія слідчих Національної поліції України з підрозділами карного розшуку на досудовому провадженні : монографія. Дніпро : Біла К.О., 2018. 180 с.
10. Шемшученко Ю.С., Бурчак Ф.Г., Заблюк М.П. Юридична енциклопедія : в 6 т. Т. 3. Київ : Українська енциклопедія, 2001. 792 с.
11. Мірковець О.М. Розслідування розбоїв, вчинених організованою групою в Україні : дис. ... канд. юрид. наук. Маріуполь. 2021. 258 с.

12. Малога В.М. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами та іншими суб'єктами в системі методики розслідування злочинів : дис. ... канд. юрид. наук / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Львів, 2016. 289 с.
13. Логіка для юристів : підручник / В.С. Бліхар та ін. 2-ге вид., перероб. та допов. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2022. 316 с.
14. Шепетяк О. Логіка : підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ : Фенікс, 2015. 256 с.
15. Абламський С.Є., Юхно О.О., Лук'яненко Ю.В. Взаємодія слідчого з іншими органами і підрозділами при розкритті та розслідуванні кримінальних правопорушень : навчальний посібник / за заг. ред. д.ю.н., професора О.О. Юхна. Харків : НікаНова, 2017. 152 с.
16. Волобуєв А.Ф. Проблеми взаємодії суб'єктів досудового розслідування злочинів. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка*. 2015. Вип. 3. С. 270–276.

References

1. Kubariev I.V. (2007). Problemy orhanizatsii rozsliduvannia vbyvstv, shcho vchyniautsia hrupoiu osib v umovakh ne-ocheyvidnosti: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk [Problems of organizing the investigation of murders committed by a group of persons in conditions of non-obviousness]. Kharkiv. 19 s. [in Ukrainian].
2. Trofimov Yu.L., Rybalka V.V., Honcharuk P.A. (2008). *Psykholohiia: pidruchnyk*. [Psychology]. 6-te vyd., stereotyp. Kyiv : Lybid. 560 s. [in Ukrainian].
3. Kovalenko A.B., Korniev M.N. (2006). *Sotsialna psykholohiia: pidruchnyk*. [Social psychology]. Kyiv : Neoprynt. 400 s. [in Ukrainian].
4. Cherkaskyi A. (2022). *Psykholohichna diahnozyka sumisnosti i spratsovanosti v upravlinskykh komandakh*. [Psychological diagnosis of compatibility and effectiveness in management teams]. *Psykholohichni perspektyvy*. (39). S. 382–393 [in Ukrainian].
5. Shulha S.S. (2013). *Problema sutnosti ta kryteriiv sumisnosti v suchasniy psykholohii: teoretychnyi analiz*. [Psychological diagnosis of compatibility and effectiveness in management teams]. *Aktualni problemy sotsiologii, psykholohii, pedahohiky*. Vyp. 3. S. 171–175 [in Ukrainian].
6. Postanova KKS VS vid 29 sichnia 2019 roku, sudova sprava № 466/896/17. URL: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79601140> (data zvernennia: 06.06.2023) [in Ukrainian].
7. Poliakh A.M. (2015). *Aktualni problemy protsesualnykh form vzaiemodii mizh slidchym ta operatyvnymy pidrozdilamy* [Actual problems of procedural forms of interaction between the investigator and operative units]. *Yuryst Ukrainy*. № 3–4. S. 90–96 [in Ukrainian].
8. Piaskovskyi V.V. (2015). *Protsesualni formy vzaiemodii slidchykh z inshymy spivrobotnykamy pravookhoronnykh orhaniv pid chas rozsliduvannia nasylnytskykh zlochiniv, uchynenykh shchodo nepovnoletnikh* [Procedural forms of interaction of investigators with other employees of law enforcement agencies during the investigation of violent crimes committed against minors]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoi akademii vnutrishnikh sprav*. № 2. S. 186–194 [in Ukrainian].
9. Boiko O.P., Rohalska V.V. (2018). *Vzaiemodiia slidchykh Natsionalnoi politsii Ukrainy z pidrozdilamy karnoho rozshuku na dosudovomu provadzhenni: monohrafiia* [Interaction of investigators of the National Police of Ukraine with criminal investigation units during pre-trial proceedings]. Dnipro : Bila K.O. 180 s. [in Ukrainian].
10. Shemshuchenko Yu.S., Burchak F.H., Zabliuk M.P. (2001). *Yurydychna entsyklopediia* [Legal encyclopedia]: v 6 t. T. 3. Kyiv : Ukrainska entsyklopediia. 792 s. [in Ukrainian].
11. Mirkovets O.M. (2021). *Rozsliduvannia rozboiv, vchynenykh orhanizovanoi hrupoiu v Ukraini* [Investigation of robberies committed by an organized group in Ukraine]: dys. ... kand. yuryd. nauk. Mariupol. 258 s. [in Ukrainian].
12. Maliuha V.M. (2016). *Vzaiemodiia slidchoho z operatyvnymy pidrozdilamy ta inshymy subiektamy v systemi metodyky rozsliduvannia zlochiniv* [The interaction of the investigator with operative units and other subjects in the system of crime investigation methods]: dys. ... kand. yuryd. nauk. Lviv. nats. un-t im. I. Franka. Lviv. 289 s. [in Ukrainian].
13. Blikhar V.S. ta in. (2022). *Lohika dlia yurystiv: pidruch. vyd. 2-he, pererob. ta dopov* [Logic for lawyers]. Uzhhorod : Vyd-vo UzhNU «Hovertla». 316 s. [in Ukrainian].
14. Shepetiak O. (2015). *Lohika: pidruch. dlia studentiv vyshchykh navchalnykh zakladiv* [Logic]. Kyiv : Feniks. 256 s. [in Ukrainian].
15. Ablamskyi S.Ye., Yukhno O.O., Lukianenko Yu.V. (2017). *Vzaiemodiia slidchoho z inshymy orhanamy i pidrozdilamy pry rozkrytti ta rozsliduvanni kryminalnykh pravoporushen: navch. posib*. [Interaction of the investigator with other bodies and units during the disclosure and investigation of criminal offenses: training] / za zah. red. d.iu.n., profesora O.O. Yukhna. Kharkiv : NikaNova. 152 s. [in Ukrainian].
16. Volobuiev A.F. (2015). *Problemy vzaiemodii subiektiv dosudovoho rozsliduvannia zlochiniv* [Problems of interaction of subjects of pre-trial investigation of crimes]. *Visnyk Luhanskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav imeni E.O. Didorenka*. Vyp. 3. S. 270–276 [in Ukrainian].

Kubariev Ivan,

PhD in Law, Professor

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1053-9758>

Barhan Serhii,

(Donetsk State University of Internal Affairs, Kryvyi Rih)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1706-0355>

**SYSTEM OF PROCEDURAL FORMS OF INTERACTION
BETWEEN THE INVESTIGATORS AND THE OPERATIONAL UNITS
IN PRE-JUDICIAL INVESTIGATION**

The article focuses on analyzing the system of procedural forms of interaction between investigators and operational units in pre-trial investigations of crimes. It examines the shortcomings in its practical implementation according to the provisions of the current criminal procedural legislation of Ukraine. Emphasis is placed on the lack of unified approaches to addressing various problematic aspects in defining the forms of interaction between investigators and operational units. It discusses important aspects of this interaction, highlights the shortcomings in its practical implementation, and the absence of unified approaches to addressing certain significant aspects. The article acknowledges that the interaction between investigators and operational units is a constant element in crime investigations, but the concept of interaction remains debatable, and some of the proposed forms of interaction may be insufficiently effective. Enhancing the interaction between investigators and operational units through procedural forms is an important task for improving the work of law enforcement agencies. However, improving such interaction is not limited to clearly defining their scope at present and requires further research and the development of new approaches to addressing the problems of interaction. Further improvement in interaction can be achieved through the development of new procedural forms that consider contemporary challenges and the needs of law enforcement agencies. Therefore, an attempt has been made to provide recommendations for enhancing the interaction between investigators and operational units, which can be useful for the practical work of investigators and operational units in the process of crime detection and investigation. It is suggested that in order to improve the system, the reintroduction of certain forms of interaction between investigators and operational units in the Criminal Procedure Code of Ukraine could be considered.

Key words: pre-trial investigation, interaction, forms of interaction, investigator, operative divisions, investigative (search) actions, secret investigative (search) actions.

Надіслано до редколегії 20.05.2023